

ψηφιακά Μέσα

10110011011000
10010011100011
1111000100110

07

Γραμματική Στατικής & Κινούμενης Εικόνας

4ο Μέρος

Μοντάζ

Αναλογίες

- αναλογίες δημιουργίας
 - **γραπτός λόγος**
 - λέξεις
 - δημιουργία νοημάτων μέσω σύνταξης
 - **φωτογραφία**
 - “συλλαμβάνεται” στην κάμερα
 - “δημιουργείται” στο σκοτεινό θάλαμο
 - **φίλμ**
 - τα πλάνα “συλλαμβάνονται” στην κάμερα
 - το φιλμ “δημιουργείται” στο μοντάζ

Βασικές Έννοιες

- **έννοιες**
 - **σκηνή**: οτιδήποτε συντελείται στον ίδιο χωροχρόνο
 - **πλάνο**: συνεχής ενότητα κινούμενων εικόνων
 - μια σκηνή περιλαμβάνει πολλά διαφορετικά πλάνα
 - κάθε πλάνο γυρίζεται πολλές φορές για να διασφαλιστεί το βέλτιστο δυνατό αποτέλεσμα
 - **λήψη**: κάθε επανάληψη του πλάνου (take)

Βασικές Έννοιες

- **αλλαγή πλάνου (cut)**
 - μια σκηνή σπανίως γυρίζεται σε ένα και μόνο πλάνο
 - συνήθως γυρίζονται πολλά διαφορετικά πλάνα
 - η μετάβαση από το ένα πλάνο στο άλλο ονομάζεται **αλλαγή πλάνου (cut)**
 - σηματοδοτεί τη **διακοπή** μιας συνεχούς ενότητας εικόνων και μετάβαση σε μια επόμενη

Βασικές Έννοιες

- **αλλαγή πλάνου (cut)**
 - το πλάνο αποτελεί τη βασική μονάδα πληροφορίας
 - με όρους αφήγησης, κάθε πλάνο κομίζει κάτι νέο
 - η αλλαγή πλάνου επιτρέπει την εξέλιξη της αφήγησης

Βασικές Έννοιες

- **μοντάζ:** η διαδικασία κατά την οποία πραγματοποιείται
 - οργάνωση
 - επισκόπηση
 - επιλογή
 - συναρμολόγηση και
 - κόψιμο των πλάνων

Εξέλιξη

- ιστορική εξέλιξη
 - αρχικά (1895) δεν υπήρχε μοντάζ ή ήταν ελάχιστο
 - πολλά από τα πρώτα φιλμ ήταν μονόπλانا (π.χ. από τους Lumiere, Edison)
 - μεταγενέστερα (1902), κάθε σκηνή ήταν και ένα πλάνο (π.χ. “*A trip to the moon*” του G. Melie)
 - στη συνέχεια (1903) κάθε σκηνή ήταν ένα πλάνο αλλά δεν παρουσιάζονταν ολόκληρο (π.χ. “*The great train robbery*” του E.S. Potter)

Εξέλιξη

- ιστορική εξέλιξη
 - αργότερα (1908-1915) ξεκίνησε το κόψιμο μεταξύ πλάνων (match cutting) και η αντιπαράβολή τους (π.χ. “*The birth of a nation*” του D.W. Griffith)
 - τη δεκαετία του 1920 οι Σοβιετικοί κινηματογραφιστές Pudonkin και Kuleshon εξέλιξαν τις ιδέες το Griffith περαιτέρω
 - πειραματίστηκαν με το νέο μέσο και διερεύνησαν τη δυναμική του για να μεταφράζουν αφηρημένες ιδέες σε αφηγήσεις
 - διαπίστωσαν τη σημασία της ακολουθίας πλάνων για το νόημα που μεταδίδουν

Εξέλιξη

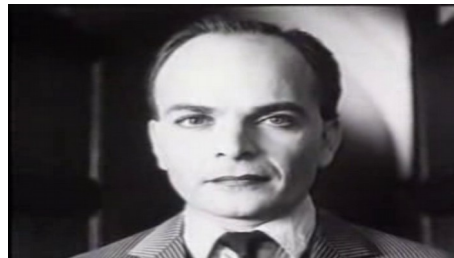
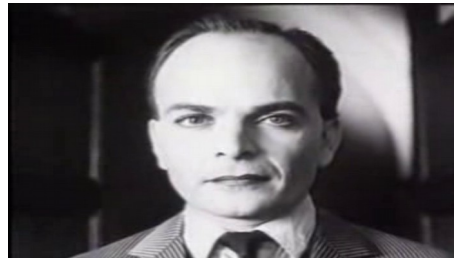
- ιστορική εξέλιξη
 - τη δεκαετία του 1920, ο S. Eisenstein βασιζόμενος στη διαλεκτική πρότεινε τη θεωρία του μοντάζ (metric, rhythmic, tonal montage, overtonal, intellectual)
 - ακολούθησε η περίοδος του ήχου
 - αρχικά παρουσίασε πολλά προβλήματα
 - προσέφερε νέες σημειωτικές δυνατότητες

Σημασία

- **διαδοχή πλάνων**
 - ως αυτόνομη πληροφοριακή μονάδα κάθε πλάνο έχει το δικό του νόημα
 - ωστόσο, η σημασία του προκύπτει μόνο σε σχέση με το πλάνο που προηγήθηκε
 - η διαλεκτική σχέση που αναπτύσσεται μεταξύ των πλάνων προσδίδει σε αυτά το ιδιαίτερο νόημα τους

Σημασία

- Kuleshov effect

Είδη Αλλαγής Πλάνου

- είδη αλλαγής πλάνου
 - **συνέχεια** (continuity cut)
 - **ασυνέχεια** (jump cut)
 - **διπλοτυπία** (dissolve)
 - **σβήσιμο από/σε μαύρο** (fade from/to black)

Είδη Αλλαγής Πλάνου

- **συνέχεια** (continuity cut)
 - η αλλαγή πλάνου μπορεί να γίνει με τρόπο που να υποστηρίζεται η συνέχεια χρόνου και δράσης

Είδη Αλλαγής Πλάνου

- **ασυνέχεια (jump cut)**
 - ο χώρος ή ο χρόνος δράσης στο ένα πλάνο δεν ταιριάζει με το προηγούμενο πλάνο
 - το κόψιμο (cut) είναι απότομο

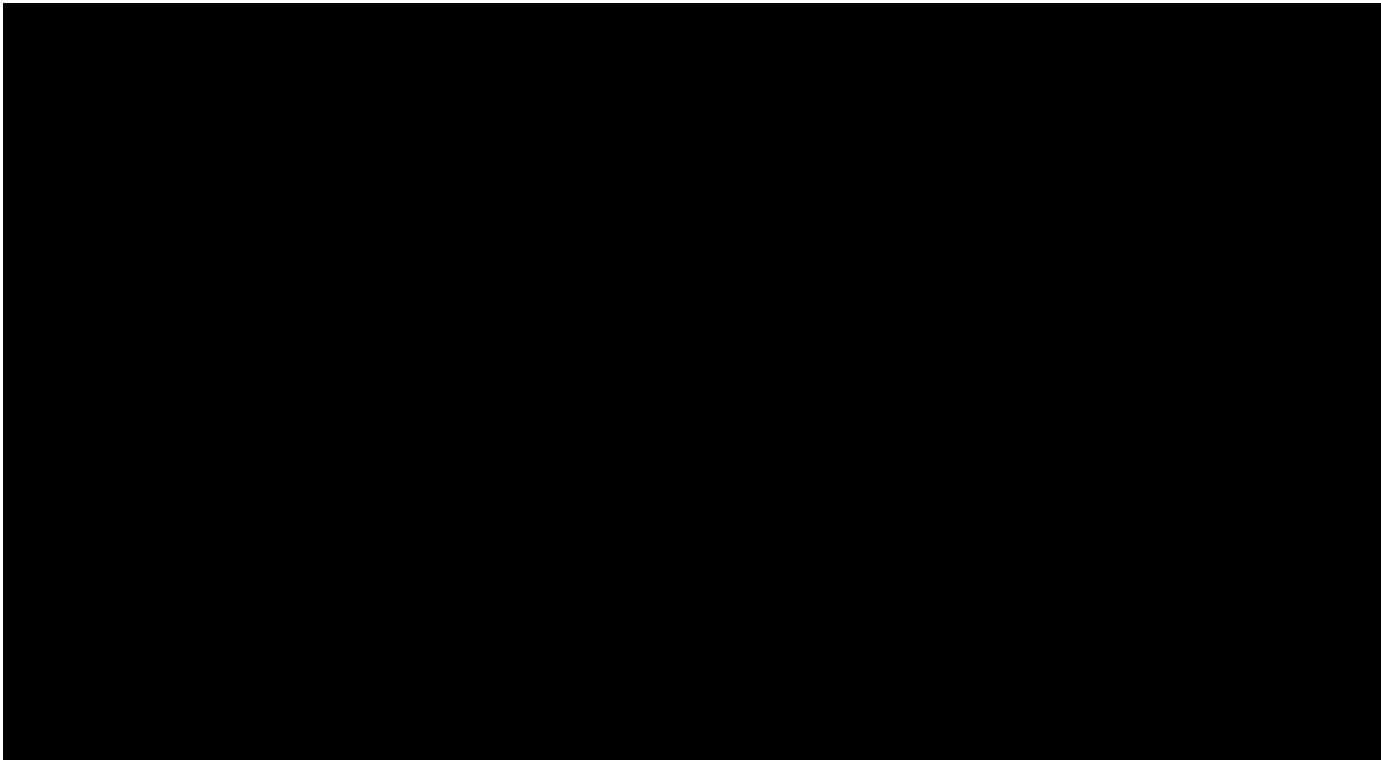
Είδη Αλλαγής Πλάνου

- **διπλοτυπία (dissolve)**
 - σταδιακή εξαφάνιση του ενός πλάνου και εμφάνιση του άλλου

Είδη Αλλαγής Πλάνου

- **σβήσιμο από/σε μαύρο** (fade from/to black)
 - το ένα πλάνο σβήνει βαθμιαία σε μαύρο ακολουθεί μαύρο το οποίο σβήνει βαθμιαία αποκαλύπτοντας την εικόνα

Παράγοντες

- το μοντάζ προϋποθέτει τη λήψη αποφάσεων αναφορικά με
 - επιλογή πλάνων
 - καθορισμό διάρκειας πλάνου
 - καθορισμό διαδοχής πλάνων

Παράγοντες

- παράγοντες που πρέπει να ληφθούν υπόψη για τη συναρμολόγηση
 - πληροφορία
 - αιτία/λόγος
 - σύνθεση πλάνου
 - γωνία κάμερας
 - συνέχεια
 - ήχος

Χρήσεις Αλλαγής Πλάνου

- κύριες χρήσεις αλλαγής πλάνου
 - αλλαγή (cut)
 - διπλοτυπία (dissolve)
 - σβήσιμο (fade in/out)

Χρήσεις Αλλαγής Πλάνου

- **αλλαγή (cut)**
 - είναι **διαφανής** δλδ δεν επιδιώκει την προσέλκυση της προσοχής του θεατή
 - συνέχεια δράσης
 - αλλαγή πληροφορίας
 - αλλαγή χώρου

Χρήσεις Αλλαγής Πλάνου

- **διπλοτυπία (dissolve)**
 - είναι **αδιαφανής**: επιδιώκει την προσέλκυση της προσοχής του θεατή
 - αλλαγή χώρου
 - αλλαγή χρόνου
 - συστολή/διαστολή χρόνου
 - ισχυρή οπτική σχέση μεταξύ δύο πλάνων

Χρήσεις Αλλαγής Πλάνου

- **σβήσιμο** (fade in/out)
 - αρχή (in) και τέλος (out) ταινίας
 - αρχή/τέλος σκηνής
 - αλλαγή χώρου
 - αλλαγή χρόνου

Νόημα

- το ιδιαίτερο νόημα που μεταδίδεται από το βίντεο καθορίζεται μοναδικά από τα συστατικά στοιχεία και την **αλληλεπίδραση** τους:
 - σχέση λόγου και εικόνας
 - είδος του πλάνου
 - εναλλαγή των πλάνων
 - ρυθμός αλλαγής πλάνων
 - σχέση μουσικής και εικόνας

Νόημα

- το οπτικό στοιχείο είναι **κυρίαρχο** στη διαμόρφωση νοημάτων
- ωστόσο το οπτικό στοιχείο δεν είναι αποκλειστικά κυριαρχικό σε αυτή τη διαμόρφωση

Νόημα

- καθοριστική είναι η **διαλογική αλληλεπίδραση** των επιμέρους συστατικών στοιχείων
- το τελικό μήνυμα παράγεται από τη **σύνθεση** των δομικών στοιχείων: το όλο είναι περισσότερο από το άθροισμα των μερών του